

A NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM TÁJÉKOZTATÓJA a behajtási költségátalány számviteli elszámolásával kapcsolatban

A Magyar Közlöny 2016. március 23–ai 39. számában megjelent a behajtási költségátalányról szóló 2016. évi IX. törvény (Bk. tv.), amely 2016. március 24-től hatályon kívül helyezi a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:155. § (2) bekezdését, valamint a Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 22/B. Behajtási költségátalány megfizetése alcímét és 53/B. §-át, amelyek a behajtási költségátalány jogintézményét a korábbiakban szabályozták.

A Bk. tv. 3. §-a alapján a szerződő hatóságnak vállalkozással kötött szerződése esetén a szerződő hatóságot terhelő, kereskedelmi ügyletből eredő fizetési kötelezettség teljesítésének késedelme esetén a jogosult a követelése behajtásával kapcsolatos költségei fedezetéül negyven eurónak megfelelő, a Magyar Nemzeti Bank – késedelem kezdőnapján érvényes – hivatalos deviza-középfolyama alapján meghatározott forintösszegre (behajtási költségátalány) tarthat igényt. A Bk tv. 2. §-ának 2. pontja alapján szerződő hatóság alatt továbbra is a közbeszerzésekről szóló törvény szerinti ajánlatkérőt kell érteni, akkor is, ha közbeszerzési eljárás lefolytatására nem köteles. A szerződő hatóság fogalmába így valamennyi költségvetési szerv, helyi és nemzetiségi önkormányzat, társulás, térségi fejlesztési tanács is beletartozik. Továbbra is érvényes, hogy a kötelezettség csak a szerződő hatóság vállalkozással kötött olyan szerződése esetén jöhet létre, amelyben a szerződő hatóság a fizetésre kötelezett. Így az államháztartás alrendszerébe tartozó szervezetek a behajtási költségátalány kapcsán csak kötelezett pozícióban állhatnak, illetve egymás közötti ügyleteikben a jogintézmény nem alkalmazható.

A Bk. tv. újdonsága, hogy a kötelezettség létrejöttéhez a jogosult igényérvényesítése, vagy a szerződő hatóság önkéntes teljesítése szükséges. Ezek elmaradása esetén a késedelembe eső hatóság kötelezettsége nem jön létre önmagában attól, hogy fizetési kötelezettségével késedelembe esik. Amennyiben az önkéntes teljesítés hiányában a jogosult igényt tart a behajtási költségátalányra, azt természetesen – amennyiben a szerződő hatóság a késedelem tényét nem vitatja, illetve a késedelem miatt a Bk. tv. 3. § (3) bekezdése alapján kimentéssel nem él – a kötelezettséget a könyvekbe fel kell venni. A követelés esedékességének időpontja a Bk. tv. 3. § (2) bekezdése alapján a teljesítésre való első felszólítás időpontja (önkéntes teljesítés esetén a teljesítés napja). Lényeges, hogy a jogosult az igény közlésére nem korlátlanul jogosult, a Bk. tv. 3. § (2) bekezdése alapján a felszólítás a kötelezett késedelemének bekövetkeztétől számított egy éves jogvesztő határidőn belül terjeszthető elő.

A fentiek szerint az önkéntesen teljesítendő, valamint a jogosult által igényelt behajtási költségátalányt – amennyiben a szerződő hatóság a késedelem tényét nem vitatja, illetve a késedelem miatt a Bk. tv. 3. § (3) bekezdése alapján kimentéssel nem él – az államháztartás

számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet (Áhsz.) 1. § (1) bekezdés 9. pontja alapján végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként kell a könyvekben nyilvántartásba venni, ezzel összefüggésben a mérlegben a kötelezettségek között is szerepeltetni. A számvitel elszámolás az államháztartásban felmerülő egyes gyakoribb gazdasági események kötelező elszámolási módjáról szóló 38/2013. (IX. 19.) NGM rendelet 1. melléklet, XII. Egyéb gazdasági események elszámolásai fejezet, R) Behajtási költségátalány elszámolása cím szerint történik. Abban az esetben, ha a szerződő hatóság nem kíván önként teljesíteni, azonban a jogosult által előterjesztett igényt vitatja, vagy azzal szemben kimentéssel él, a kérdés rendezéséig a kötelezettséget a függő kötelezettségek között, a 043. El nem ismert tartozások nyilvántartási számlán kell nyilvántartásba venni.

A Bk. tv. 7. §-a által megállapított átmeneti szabály – amely értelmében a vállalkozások a jogosult által a törvény hatályba lépésének időpontjáig nem követelt behajtási költségátalány miatti kötelezettségeiket az egyéb bevételekkel szemben megszüntetik – az államháztartás alrendszereibe tartozó szervezeteknél közvetlenül nem alkalmazható. Ugyanakkor az Áhsz. 1.§ (1) bekezdés 9. pontja és 14. § (8) bekezdése alapján az is igaz, hogy a könyvekben nem mutatható ki olyan kötelezettség, amely jogszabály alapján az adott szervezetet nem terheli, így az államháztartás alrendszereibe tartozó szervezeteknél is szükséges a korábban a könyvekbe felvett azon kötelezettségek kivezetése, amelyek a jogosult által nem követelt behajtási költségátalánnyal kapcsolatban merültek fel. A kivezetést az Áhsz. 25. § (10) bekezdése alapján a 9244. Más különféle egyéb eredményszemléletű bevételekkel szemben kell elvégezni a következők szerint:

1. A kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség csökkentéseként a költségvetési számvitel szerint: T053552 – K0022
2. Kötelezettség kivezetéseként a pénzügyi számvitel szerint: T4213 – K9244.

A továbbiakban a fentiek szerint szükséges az önkéntes teljesítés vagy a jogosult igénye alapján létrejött kötelezettségeket a könyvekben szerepeltetni.